Talousvaliokunta 15.09.2025

Asia: K 16/2025 vp Ilmastovuosikertomus 2025

Lausunto ilmastovuosikertomuksesta 2025

Yleiset kommentit

Kiitämme lausuntopyynnöstä.

Tausta

Ilmastovuosikertomus on hyödyllinen tilannekuva Suomen päästöistä, hiilinieluista ja ilmastotoimista. Se sisältää tuoreinta tilastotietoa, mutta myös tietoja niihin pohjautuvista skenaarioista sekä valtioneuvoston omia näkemyksiä näiden pohjalta.

Suomen ilmastopolitiikkaa ohjaavat EU-lainsäädäntöön perustuvat oikeudellisesti sitovat velvoitteet yhtäältä ja kansalliset tavoitteet toisaalta. EU-velvoitteita Suomella on toistaiseksi erityisesti vuosille 2021-2030, mutta nyt esitetyn EU:n ilmastolain muutoksen myötä niitä on pian[1] tulossa myös vuosille 2031-2040. Kansallisia tavoitteita Suomi on asettanut vuosille 2030, 2035 ja 2040.

EU-velvoitteet

Vuosikertomuksessa käytetyn skenaarion perusteella taakanjakosektorin päästöt pysyisivät taakanjakoasetuksen mukaisia joustokeinoja hyödyntäen asetettujen päästökiintiöiden puitteissa kaudella 2021–2030, jos arvioidut päästövähennykset 2025–2030 toteutuvat täysimääräisesti. Avainsana tässä on ”täysimääräisesti”. Keskipitkän

[1] Komission esitys tulossa tämän hetken tietojen mukaan vuoden 2026 aikana,

Bioenergia ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.bioenergia.fi

aikavälin ilmastosuunnitelmissa on tyypillisesti käsitelty runsaasti politiikkatoimia, joita ei syystä tai toisesta ole viety poliittisessa päätöksenteossa eteenpäin, joiden laajuutta on muutettu tai joiden rahoitusta on pienennetty. Esimerkiksi KAISU:n politiikkaskenaario sisältää tälläkin kertaa myös jakeluvelvoitteen täysimääräisen toteutumisen, vaikka jakeluvelvoitteen uskottavuutta on viime vuosina useilla poliittisilla päätöksillä heikennetty.

Maankäyttösektorin osalta vuosikertomus arvioi, että parhaassa tapauksessa Suomen vajeen kokoluokka pelkästään kaudelle 2021-2025 on 83–88 miljoonaa tonnia. Vuonna 2030 Suomen maankäyttösektorin hiilinielun tulisi olla tämän hetken inventaariotietojen perusteella -3,8 miljoonaa tonnia, kun vuoden 2024 pikaennakkoarvio oli +13,5 miljoonaa tonnia. Käytännössä Suomen maankäyttösektori saisi vuosina 2026– 2029 tuottaa yhteenlaskettuna korkeintaan 4,3 Mt CO2 -ekvivalenttitonnin verran nettopäästöjä ja tämänhetkisestä tilanteesta on yhteensä vuosina 2026–2029 kurottavaa 42,5 milj.t CO2 ekv. lineaarisen kehityspolun täyttämiseksi (ks. s. 43).

On siten suuri riski, että Suomelle on syntymässä alijäämä myös vuosina 2026 -2030 edellä mainitun 83 – 88 Mt alijäämän lisäksi. Jos Suomi ei saavuta LULUCF-sektorin tavoitetta, alijäämä siirtyy voimassaolevan EU-lainsäädännön mukaan taakanjakosektorilla hoidettavaksi.

Sivulla 14 vuosikertomuksessa todetaan, että ”osana energia- ja ilmastostrategiaa laaditaan hallitusohjelman mukainen päästövelan lyhentämisohjelma. Valmistelussa olevat asiakirjat sisältävät ilmastolain tavoitteiden ja EU-velvoitteiden saavuttamisen kannalta tarvittavia lisätoimia.” Haluamme korostaa, että heinä-elokuussa 2025 lausuntokierroksella olleet **energia- ja ilmastostrategia ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma eivät kuitenkaan anna selkeitä vastauksia siihen, miten Suomi aikoo vastata sitä koskeviin EU-velvoitteisiin tai mitä muita vaihtoehtoisia toimenpiteitä se asiassa aikoo tehdä.**

Kansalliset tavoitteet

Ilmastovuosikertomuksessa todetaan, että lisätoimien yhteenlaskettu tarve päästökauppa- ja taakanjakosektorilla on vuoden 2030 kansallisen tavoitteen osalta n. 0,7 Mt CO2 -ekv. ja vuoden 2040 tavoitteen osalta.n. 2,8 Mt CO2 -ekv. Tekstissä todetaan, että käytettävissä olevan politiikkatoimiskenaarion mukaan ilmastolain vuoden 2030 ja 2040 päästövähennystavoitteet voidaan saavuttaa, kun otetaan huomioon hiilen talteenottoon perustuvat ratkaisut. Kyse tässä on teknisistä hiilinieluista, joilla voidaan aikaansaada pysyviä hiilenpoistoja. Vuoden 2030 tilanteessa teknisiä hiilinieluja vaadittaisiin 0,3 Mt ja

vuoden 2040 tilanteessa 2,9 Mt. Tämä taas vaatii teknisiä hiilinieluja käytännön tasolla tukevaa politiikkaa. On myös hyvä huomata, että **teknisten hiilinielujen potentiaali on 2040 mennessä merkittävästi 2,9 Mt:a suurempi.**

Ilmastovuosikertomuksen mukaan lisätoimien tarve vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi on suuruusluokaltaan jopa 34 Mt:n tasoa vuositasolla, kun otetaan huomioon myös taakanjako- ja päästökauppasektorin politiikkatoimiskenaarion mukainen päästökehitys. Tämä ei sisällä metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketin toimien ilmastovaikutusta. Metsien kasvupaketissa hiilinielujen nopea ja merkittävä kasvattaminen vaatisi kansantaloudellisesti kallista hakkuiden vähentämistä.

Ilmastovuosikertomus toteaa tilanteesta: ”tavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia maankäyttösektorilla sekä muilla sektoreilla.” Bioenergia ry painottaa, että **34 MtCO2 on todella suuri alijäämä suhteessa linjattuihin ja nyt käsittelyssä oleviin politiikkatoimiin (maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma MISU, kesällä 2025 lausunnolla olleet energia- ja ilmastostrategia sekä KAISU3-suunnitelma, metsien kasvupaketti).** Pitkään valmisteltu KAISU3 piti lausuntokierroksella sisällään laajan toimenpidepaketin, jonka yhteenlaskettu vaikuttavuus päästöihin (mikäli kaikki toteutuisivat) on 0,95 miljoonaa tonnia. Edellisen hallituksen laatiman maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman vaikutus päästöihin oli tavoitteellisesti 3 miljoonaa tonnia vuodessa. Lisäksi syyskuun 2025 budjettiriihessä vähennettiin rahoitusta hiilidioksidin teknisen talteenoton edistämiseen 50 miljoonaa euroa, jota välttämättä tarvittaisiin kuilun umpeen kuromiseen.

Vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen on enää vain reilut 9 vuotta aikaa. Nykyiseen tilanteeseen on ajauduttu usean erivärisen hallituksen ilmastotoimista huolimatta. Suomen julkisen talouden tilanne on erittäin vaikea, ja Euroopan turvallisuusympäristö on muuttunut. **Bioenergia ry ja useat muut järjestöt ovat maaliskuussa 2025 esittäneet, että Suomen hiilineutraaliuden tavoitevuotta siirretään eteenpäin ottaen huomioon toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja uusin tutkimustieto erityisesti maankäyttösektorilla.** Lähtökohtana tarkastelussa on oltava suomalaisten yritysten kilpailukyky ja työpaikat, omaisuudensuojan säilyttäminen ja energiantuotannon riittävä omavaraisuus.

Bioenergia ry
Harri Laurikka
Toimitusjohtaja

Lisätiedot: harri.laurikka(a)bioenergia.fi, puh. 040 1630 465